

## Tots el nostres pares



Autoria: Carme Junyent i Simona Škrabec  
Títol: *T'estimo com la sal. Les filles parlent del pare. 19 relats i un conte*  
Editorial: Viena Edicions, Barcelona, 2024  
293 pàgines

Ni en la mitologia grecollatina ni en la crònica de successos: la filla no mata mai el pare. Sara Maitland desenvolupava aquesta idea al capítol “Two for the price of one” de *Fathers: Reflections by Daughters*, antologia publicada el 1983 a Londres. És aquest llibre, especialment el capítol de Maitland, el punt de partida de *T'estimo com la sal*, volum col·lectiu editat per Carme Junyent i Simona Škrabec. Reprén Junyent “la dificultat d'escriure un text sobre el pare” que les autores de *Father* hi trobaven i proposa d'assumir aquest mateix repte, ara en català, a una vintena d'escriptores de totes les edats. El resultat és un recull heterogeni en què les autores s'acosten a la relació pare-filla a través de textos de ficció (també autoficció) i de reflexions de caràcter assagístic.

*T'estimo com la sal* em va cridar l'atenció des del primer moment que va caure a les meues mans, tant pels colors freds de la coberta com pel títol. La imatge, a càrrec de Francesca Llopis, evita la representació dels rols tradicionals de gènere; aquesta

elecció s'adiu amb l'objectiu de les autores de desafiar aquestes convencions a través de les seues narratives, tal com explica Škrabec a l'epíleg. Quant al títol, es tracta d'una clara referència a *Cap-de-jonc*, aquell conte en què el pare vol saber quina de les tres filles l'estima més. A *T'estimo com la sal*, Marta Pera Cucurell tradueix al català aquest conte, que serveix com a subtext que vertebra l'obra i que també trobem a *Father*.

A més de la traducció, Pera Cucurell ens presenta "D'on venim", un capítol en què, partint de *Cap-de-jonc*, reflexiona sobre la figura del pare en la literatura (en Shakespeare, Mary Shelley, Sylvia Plath...) i posa de manifest els buits que hi ha a la història literària del que les filles poden (podem!) dir dels pares. Retrobar-me amb aquest conte, d'una banda, m'ha retornat al caliu de la infantesa i, d'una altra, m'ha fet evident que aquestes ficcions ens inculquen normes socials, en un marc patriarcal, del que és ser filla, del que és relacionar-nos amb el pare.

Així doncs, *T'estimo com la sal* pretén acostar-se, com subratlla Junyent, a aquells "aspectes que mai hem volgut mirar de cara" en la relació pare-filla. Per això, entre les seues pàgines trobem pares quasi impossibles de pensar. Pares històrics, com Miguel Etchecolatz, repressor durant la dictadura argentina. Lolita Bosch, a "Ja-no-pare", ens presenta la convulsa relació entre Etchecolatz i la seua exfilla, Mariana Dopazo, que repudià el cognom patern. Però també hi són altres pares menyspreables, homes anònims que abunden tant en la ficció com en la nostra societat. Andrea Mayo ens presenta un pare maltractador i pedòfil en "Matar un pare". Gemma Asins, per la seua banda, escriu un colpidor relat sobre la idealització del pare i la sobtada presa de consciència de la filla, ja en l'edat adulta, de la inaccessibilitat emocional del pare ara i adés absent. En aquests relats, la redempció no arriba mai. Les filles no perdonen.

Les seqüeles que l'abandó patern deixa en la filla són un motiu recurrent a l'obra. Llúcia Ramis exposa en "Les morts de mon pare" els efectes psicològics que té en la trajectòria vital de la filla l'abandó per part del pare, el poder del qual queda legitimat pel sistema patriarcal. D'altra banda, en "Carta al pare", Ivet Zwatzko i Pou dialoga amb Kafka per abordar temes com la por i la reverència cap al pare, la sensació de fracàs davant les expectatives paternes o la impossibilitat de comunicació entre pare i filla.

A *T'estimo com la sal*, aleshores, abunden relats de filles justificadament rancoroses per la impossibilitat de tancar les ferides que els pares han causat. Són filles que comprenen que és necessari “matar el pare” per a sobreviure. No obstant això, també hi ha textos que exploren possibles reconciliacions. Així, “Recartografia”, de Marta Vives Masdeu, s’endinsa en les dinàmiques afectives entre un pare i una filla en un context hospitalari. Les reeixides descripcions de l’espai angoixós i de la vulnerabilitat del cos medicalitzat del pare, juntament amb l’exploració de la profunda estima que la filla sent cap al seu pare, tot i les seues mancances i contradiccions, tot i la cruesa del diagnòstic, van ressonar fortament amb les meues vivències.

En resum, *T'estimo com la sal* és una obra que fa trontollar les convencions establertes sobre la relació entre pares i filles i que ens permet acostar-nos-hi d’una manera honesta, lliure d’imperatius de gènere i d’imposades fidelitats familiars. Planteja que, en uns casos, és possible forjar vincles duradors amb el pare, mentre que, en altres, prioritzar-se a una mateixa implica podar l’arbre genealògic. En qualsevol cas, *T'estimo com la sal* atorga una centralitat necessària a l’empremta que tots els nostres pares — presents o absents, propers o distants, indulgents o autoritaris— deixen en les nostres vides.

Betlem Pallardó Azorín